

(mèt die van pakketten aan krijgsgevangenen door het Rode Kruis) als gevolg van de Spoorwegstaking te vervallen.

Wat was voordien door het *London Committee* ten behoeve van de concentratiekamp-gevangenen gedaan? Niets. De voorzitter van het *London Committee*, mr. B. Ph. baron van Harinxma thoe Slooten (in mei '40 Nederlands gezant te Brussel), had in juni '44 in het Londense weekblad *Vrij Nederland* in antwoord op een ingezonden stuk geschreven, dat het zenden van pakketten naar concentratiekampen 'langs Rode Kruis-weg, d.w.z. door bemiddeling van het Internationale Rode Kruis te Genève', 'niet mogelijk (was)'¹ – notabene: daarmee was het Internationale Rode Kruis al meer dan tien maanden bezig! Wist van Harinxma dan niets af van de moeite die Flugl zich in Genève gaf? Blijkbaar niet. Men moet wel aannemen dat Flugl's directe superieur, de gedelegeerde van het *London Committee*, J. W. J. baron de Vos van Steenwijk (die Flugl maar in zijn eentje liet doorploeteren), nagelaten heeft, het *London Committee* in te lichten – mogelijk is intussen óók dat van Harinxma teveel is afgegaan op, blijkbaar onjuiste, mededelingen van het Britse Rode Kruis.

Hoe dat zij, aan de passiviteit van het *London Committee* ging zich een andere Nederlandse instantie te Londen grondig ergeren: de eveneens onder Sociale Zaken ressorterende dienst van de Regeringscommissaris voor de Repatriëring, G. F. Ferwerda. Deze wist te bereiken dat de minister, dr. J. van den Tempel, de pakketverzending aan de politieke gevangenen en aan de Joodse gedeporteerden, voorzover bereikbaar (ook voor die Joodse gedeporteerden had het *London Committee* niets gedaan), aan hem overdroeg, hetgeen op zichzelf ook niet onlogisch was, immers: het was de taak van Ferwerda's dienst om voor de repatriëring van gevangenen en gedeporteerden (en voor die van krijgsgevangenen en naar Duitsland en elders overgebrachte arbeiders) zorg te dragen; daarvoor was al een steunpunt gevormd in Stockholm waar een Nederlander, N. D. Woensdregt, benoemd was tot Chef van de Repatriëringdienst. Woensdregt nu ontving begin augustus '44 het telegrafisch verzoek namens Ferwerda, na te gaan of van Zweden uit pakketten konden worden gezonden aan de politieke gevangenen in Buchenwald en Dachau en aan de Joden in Theresienstadt en Bergen-Belsen.² Woensdregt kwam

¹ *Vrij Nederland* (Londen), 24 juni 1944. ² Hulpverlening aan de Joden in Bergen-Belsen en Theresienstadt werd van Duitse kant kennelijk niet in strijd geacht met Himmlers bepaling dat Joden geen pakketten mochten ontvangen. Beide kampen waren geen 'gewone' concentratiekampen: Bergen-Belsen was een *Austauschlager* en Theresienstadt een *Alttersghetto*.